

Bektaşilik

Bektaşilik, Hoca Ahmed Yesevi Ocağı'nın yenileştirilmiş uzantısı olarak, 13. yüzyıl başlangıcında Horasan'dan Pir Hacı Bektaş Veli tarafından Anadolu'ya getirilerek temelleri atılan, dini kavramların sadece dış manalarını değil iç manalarını sezmeye yönelen, ilahi aşka değer veren, geniş ve evrensel düşünce anlayışını temsil eden, ruhani bir yoldur.

Bektaşi Allah, Muhammed, Ali ve Ehlibeyt sevgisinden başka muhabbetleri gönlünden çıkarır. Bektaşiler Kuran-ı Kerim'in bütün emirlerine gerçek anlamları ile uyan kimselerdir.

Bektaşiliğin aslı doğruluktur, cevheri yumuşak huylu olmaktır, hazinesi bilgi, kemali marifet sahibi olmak, meyvesi dostluk ve sevgidir.

Bektaşiler eline diline beline aşına eşine işine bağlı kalmak zorundadır. Diğer dinsel yollar insanı dünyadan ahrete götürmeye çalışırken Bektaşilik ahretten dünyaya açılan penceredir. İnsanı karanlık bir ahiretten aydınlık bir dünyaya getirir. Korku, kuşku, tasa, gam ve keder yok olur. Dinsel inançlar yüce bir zevk, kutsal bir neşe hali alır. Eğitimin temeli; akıl, aşk, sohbet ve muhabbettir.

Nazenin olarak da bilinen Bektaşiliğin ve Bektaşilerin özel bir duyuş, anlayış, görüş, düşünüş ve inanışları vardır. Bektaşi deyince; esprili, zarif, nükteli konuşan, sevimli, kendine has bir edası olan, kalender insan akla gelir. İşte bu hal içinde, sınırı olmayan bir hoşgörülük ile, son derece insani bir görüş vardır. Din, mezhep, ırk, milliyet farkı gözetmeden, muayyen inanışları kabul eden her ferdi çatısı altına kabul eder. Her dine her millete her mezhebe her düşünüş inanış ve görüşe derecesine göre kıymet verir ancak bunların hiçbirisiyle kendisini bağlı görmez. Tutuculuk, gericilik ve bağnazlık bu yolda yer edememiş, tutunamamıştır.

Bektaşi müziğinde kuşku, karamsarlık gibi temalar bulunmaz. Ezgiler, pırıl pırıl ve aydınlık bir neşe içinde, Allah sevgisi, Muhammed ve Ehli Beyti'nin muhabbeti ile doludur.

Hacı Bektaş Veli, dört kapı kırk makam doktrini ile Bektaşi tasavvuf eğitimini olgun ve yetkin duruma getirdi. Dolayısıyla eğitimi akılcı yaptı. Hedefler ve aşamalar saptandı. 16. Yüzyıla gelindiğinde Balım Sultan'ın dergâh organizasyonu ile Bektaşilik mükemmel bir kurum halini aldı. Uygur bir yol olarak ileriki kuşaklara armağan edildi.

Bektaşilik Allah'ı sevmenin gereği onun kullarını sevmek olduğu inancını benimsemiştir. Başka bir deyimle insanları sevme sanatıdır. Bektaşilikte herkese karşı sevgi ve saygı öğütlenir. Hiç kimse vicdani kanaatinden ve dinsel düşüncesinden dolayı kınanmaz ve ayıplanmaz.

Bektaşiler özel giysilerini sadece ibadet sırasında giyinmişler, kutsal törenleri dışında çağdaş ve uygar giysiler kullanmışlardır.

Bektaşi, fıkralarında da görüldüğü gibi dini ve Allah'ı eleştirmez. Allah'ı ve İslam'ı yüceltmeyi amaçlar. Ancak yanlış yorumları eleştirir.

Bektaşilik Atatürk inkılâplarının güvencelerinden bir tanesidir.

Bektaşi toplumunda kadın daima saygın olmuş, toplumdan soyutlanmamıştır. Bektaşi tasavvufu açısından kadın erkeğin eşidir. Eş demek, eşitlik demektir. Kadınlar da erkekler gibi kutsal törenlere katılmıştır. Bektaşilik birden çok kadınla evlenmeye izin vermemiştir. Ailede boşanmayı kesinlikle yasaklamıştır.

Bektaşiler Hacı Bektaş Veli'nin orduyu kutsayıp askere dua ettiği için askerliği kutsal bir kurum olarak görür. Her zaman ordunun yanında yer almayı Pir emaneti olarak kabul eder. Askere büyük bir sevgi ve saygı göstermeyi kutsal bir görev sayar. Hacı Bektaş Veli'nin ruhaniyeti ile kurulmuş olan Yeniçeri adıyla anılan Türk askerleri ve öncü olarak gönderilen Bektaşi Dervişleri Avrupa'nın fethinde önemli bir rol oynamıştır.

Bektaşilik, Türk ruhlı, Türk duyulu, Türkçe konuşan, Türkçe yazıp okuyan, şiirinde, müziğinde, özel ve resmi toplantısında, ibadetinde Türkçe'yi ana dili olarak kullanan bir anlayışa sahiptir. Bektaşilik Türk'ün keskin zekâsı, Türk'ün has malıdır.

Hacı Bektaş Veli'nin sözleri:

Erkek dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde. Hakk'ın yarattığı her şey, yerli yerinde. Bizim nazarımızda, kadın erkek farkı yok. Noksanlık da, eksiklik de; senin görüşlerinde.

Hararet nardadır, sacda değildir. Keramet baştadır, tacda değildir. Her ne ararsan kendinde ara. Kudüs'de Mekke'de Hac'da değildir.

İncinsen de incitme

Nefsine ağır geleni başkasına uygulama,

İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.

Hiç bir milleti ve insanı ayıplamayınız.

Düşmanınızın dahi insan olduğunu unutmayınız.

Benim Kâbem insandır .

Gönül çalabın tahtı

Çalab gönüle baktı

İki cihanın bedbahtı

Kim gönül yıkar ise

Yunus Emre (Bektaşî ereni)

Kaynakça:

Bektaşîlik Alevilik nedir Bedri Noyan (Dedebaba)

Pir Nefes Üstad Turgut Koca (Halifebaba)

Gül Deste Turgut Koca (Halifebaba)